

Vloga okrajnih svetov za notranje zadeve

(Iz ekspozicije tov. Aleksandra Rankovića o predlogu zakona o organih notranjih zadev)

Stopnja demokratičnega razvoja posameznih organov in ustanov na raznih področjih naše družbene in državne ureditve je treba med drugim presojati tudi po tem, v kolikšni meri družba prek svojih predstavnikov neposredno vpliva na njihovo poslovanje. To je zlasti važno za organizacijo notranjih zadev glede na naloge, pristojnosti in pooblastila, ki jih dobivajo organi te panoge državne uprave. Zato je razumljivo, da smo posvetili razvoju teh organov posebno pozornost v prizadevanju, da bi se tudi ta panoga državne uprave razvijala v isti smeri kakor vsa naša državna uprava.

Okrajne svete za notranje zadeve smo upostavili že leta 1952 vzporedno s formiranjem svetov za druge upravne posle in naloge okrajnega ljudskega odbora. Razširitev družbenega upravljanja tudi na te službe je bila nedvomno pomemben demokratičen ukrep, ki je v bistvu pomenil prispevek vsemu sistemu socialistične demokracije in pospeševanju same službe notranjih poslov.

Po podatkih iz aprila letošnjega leta sodeluje v delu svetov za notranje zadeve in splošno upravo v okrajnih ljudskih odborih skupaj 1047 državljanov. Če upoštevamo, da deluje to število državljanov po svetih za notranje zadeve v 107 okrajih, vidimo, da so se ljudski odbori dočela pravilno orientirali pri izvedbi širših volitev v te svete.

Ce pa pogledamo sestavo teh predstavnikov v družbenem upravljanju, mislim, da bi se moral ljudski odbor pri izbiri članov teh svetov znatno bolj usmeriti in neposredno proizvajalce, na predstavnike zainteresiranih družbenih organizacij ter na družbene politične delavce. Ker uslužbeni, ki sodelujejo v delu teh svetov, delajo na raznih družbenih področjih, so lahko koristni, saj prinašajo strokovnost v delo teh organov družbenega upravljanja. Vendar pa mislim, da bi se pri volitvah v ta svet ne smeli postaviti na stališče poklicne strokovnosti kot podlage, marveč bi morali upoštevati, da bodo člani s svojim znanjem in izkušnjami lahko pripomogli k uspešnemu delu sveta. Delo sveta bo uspešno samo tedaj, če bo njegova sestava ustrezala gospodarskemu in splošnemu družbenemu stanju tistega kraja, ker bo tako zagotovljeno, da delujejo v njem tako zainteresirani predstavniki družbe, in sicer po oblikah in metodah dela, ki jim dajejo zelo široke možnosti za njihovo dejavnost.

Glede funkcij sveta nismo imeli zmeraj jasnih nazorov, pa tudi pomanjkanje zakona je vplivalo na to. Večinoma pa so se sveti pravilno lotili svojih funkcij in metod. Pri tem bi opozoril na eno izmed funkcij, ki je ne pojmujejo vedno pravilno.

Napačno bi bilo presojati delovanje organov za notranje zadeve samo po primerih kršitve javne varnosti, javnega reda in miru. Nasprotno, posebno važno je tudi delovanje teh organov

pri uveljavljanju potrebnih ukrepov, da odstranimo vzroke, ki bi lahko privedli do takšnih kršitev. Zato menim, da ima svet zelo široke možnosti glede delovanja prav v tej smeri in da lahko zelo koristno vpliva ne le na delo organov za notranje posle, marveč tudi na boj proti vzrokom negativnih in škodljivih pojavov, ki bi se utegnili pozneje primeriti v škodo državljanov, organizacij, ustanov, posameznikov in družbene skupnosti nasploh.

Dosedanje izkušnje iz dela teh svetov v mnogih prejšnjih in sedanjih okrajih kažejo, da lahko prek najrazličnejših oblik in metod dela pred temi sveti obravnavamo zelo različno problematiko tistega področja. Ti sveti lahko obravnavajo ne le vprašanja, ki sodijo v izključno pristojnost organov za notranje posle, marveč mnogo širše tudi o problemih, ki sodijo v pristojnost drugih državnih organov, na katere pa v svojem delu zadevajo organi za notranje zadeve pri izpolnjevanju svojih rednih nalog zlasti v vprašanih zaščite državljanov ter družbene in osebne imovine. Ko obravnavajo te probleme, morajo sodelovati tudi z drugimi zainteresiranimi sveti, organi in organizacijami. To pomeni, da bodo na sejah svetov za notranje zadeve dostikrat sodelovali tudi predstavniki drugih zainteresiranih svetov, organov in organizacij, oziroma da bodo člani tega sveta sodelovali v delu drugih svetov ali na konferencah, ki jih bodo sklicevali zainteresirani organi in organizacije. Problemi kateregakoli področja družbenega življenja v občini oziroma v okraju, kakor n. pr. skrb za zaščito in vzgojo mladoletnikov, zapravljanje družbene imovine in slabo upravljanje s to imovino, vzdrževanje cest, mostov, bvdov in drugih prometnih sredstev, od katerih je odvisna varnost prometa, uveljavljanje ukrepov civilne in požarne zaščite, kazenska politika v administrativnem kazenskem postopku in mnoga druga vprašanja ne morejo biti problemi, ki naj bi jih obravnavali samo sveti za notranje zadeve. Nasprotno, ti sveti bodo lahko pravilno zajeli in obravnavali vsa in druga vprašanja samo, če bo v njihovem obravnavanju sodeloval čim širši kvog zainteresiranih organov in organizacij.

Glede širokih možnosti dela tega sveta je pomembna tudi njegova naloga v kontroliranju dela organov za notranje zadeve. V izpolnjevanju te naloge lahko svet zahteva, da mu načelnik sekretariata poroča o delu aparata v sekretariatu in njegovih izpostavah, dalje o delu postaj Ljudska milice, da ga seznanja s povprečnim trajanjem pripravov in preiskovalnih zaporov v kazenskem postopku ki jih vodijo organi za notranje zadeve, o stanju zaporov, kakor tudi o drugih podobnih vprašanjih. Nedvomno je treba svetu poročati in ga seznaniti tudi s problemom, ki nastaja v funkciji ranju aparata zaradi pomanjkanja gmočnih sredstev ali njegove nezadostne opreme s potrebnimi tehničnimi sredstvi.

Vsekakor ne bi zažostoval, da bi samo svet obravnaval delo in probleme organov za notranje zadeve. Potrebno je, da predsednik sveta kdaj pa kdaj poroča o delu in sadovih dela,

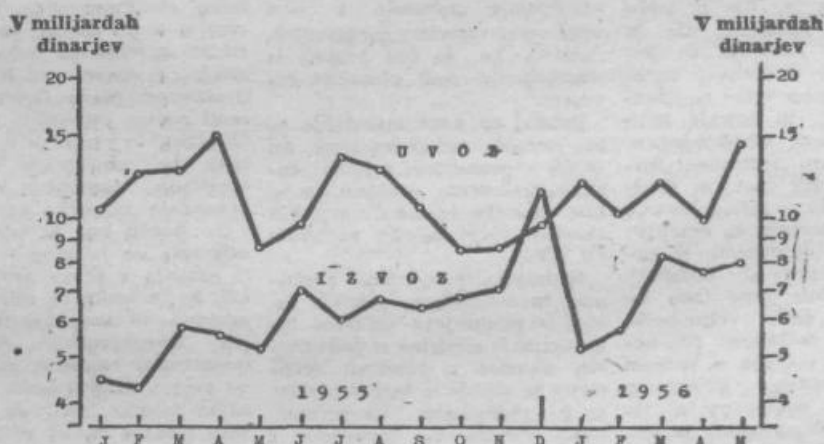
o problemih in težavah aparata tudi samemu ljudskemu odboru z oceno in mnenjem sveta. Tako čobe odbor okrajnega ljudskega odbora prek razprave o takšnih poročilih več možnosti,

da povedo svoja mnenja in ugotovitev in da sprejema ljudski odbor sklepe, ki bodo pozitivno vplivali tako na samo delo aparata kakor tudi na obravnavanje problemov gmočne preskrbe posameznih služb tega organa.

Na podlagi dosedanjih izkušenj lahko rečemo, da je družbeno upravljanje na tem področju državne uprave v večini okrajev omogočilo organom za notranje zadeve, da so z mnogo večjimi uspehi izpolnjevali svo-

(Konec na 5. strani)

ZUNANJA TRGOVINA

V maju smo dosegli rekorden uvoz v letošnjem letu v višini 14,3 milijarde dinarjev. Ta uvoz je samo za 600 milijonov dinarjev nižji od rekordnega mesečnega uvoza v mesecu aprilu lani. Do tako velikega porasta je prišlo zaradi pomembnih pošiljk v maju iz pomoči. Tako smo na primer samo iz ZDA uvozili za 3,3 milijarde dinarjev pšenice, za 960 milijonov svinjske masti, za milijardo 300 milijonov dinarjev bombaža itd.

Izvoz je nekoliko višji, kakor je bil v aprilu in znaša 7,9 milijarde. Pasiva trgovske bilance iz komercialnega poslovanja (brez uvoza iz tristranske pomoči) je znašala samo 482 milijonov dinarjev v primerjavi z milijardo 573 milijonov v istem mesecu lani.

	1954	1955	1956
Izvoz	124,5	121,4	165,5
Komercialni uvoz	98,4	112,2	120,9

V prvih petih mesecih je bil izvoz za 9,2 milijarde dinarjev višji kakor v istem obdobju lani, komercialni uvoz pa samo za 2,9 milijarde. To je vplivalo, da se je deficit v trgovinski bilanci iz komercialnega poslovanja zmanjšal od 12,2 na 5,9 milijarde.

Najpomembnejše mesto v izvozu zavzemajo živila (9,6 milijarde), kar je dosti več kakor v istem obdobju lani. Treba pa je opozoriti na dejstvo, da se uvoz živil sicer niža, toda je še vedno visok in je v prvih petih mesecih znašal 21,7 milijarde dinarjev (pšenica, maščobe, riž, južno sadje itd.). Pasiva v naši trgovinski bilanci je prav za prav posledica visokega uvoza in razmeroma nizkega izvoza kmetijskih pridelkov. Zato je težnja za povečanjem izvoza ob hkratnem nižanju uvoza zelo pomembna in ugodna.

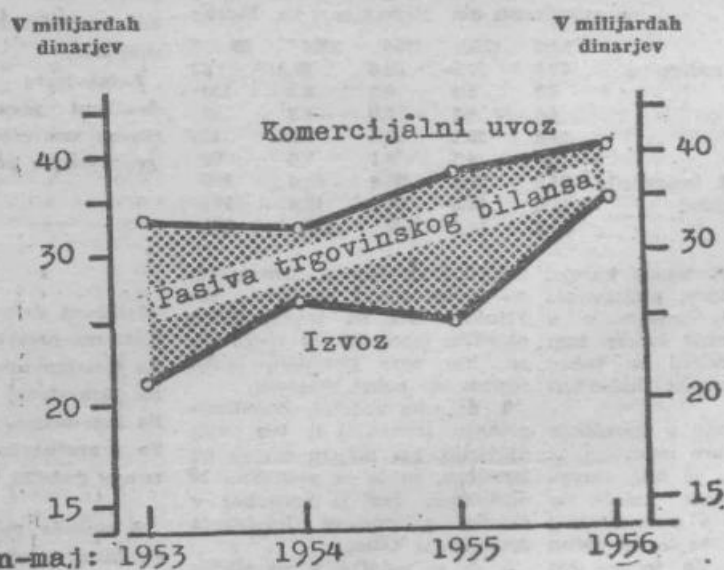
Na drugo mesto v izvozu pridejo razni predelani izdelki v znesku skoraj 9 milijard din. Bazilne kovine so pri tem znesku udeležene s 5,4 milijarde. Nadalje sledi izvoz surovin za 7,2 milijarde, tobak, pijače itd. Pomembno postavko predstavlja

tudi izvoz strojev in prevoznih sredstev za milijardo in pol dinarjev, kar je posebno važno, kajti to dokazuje, da prihajajo spremembe v strukturi proizvodnje do izraza tudi v zunanji izmenjavi.

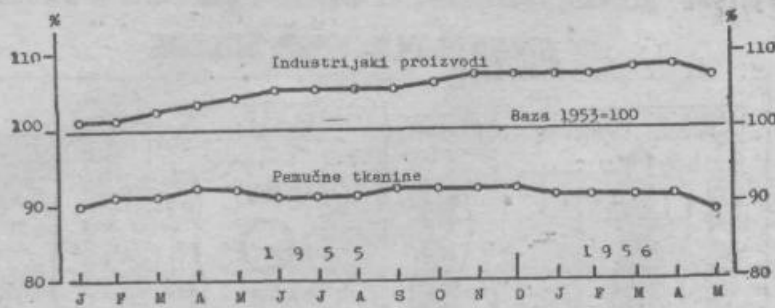
Ce gledamo na naš zunanjetrgovinski promet po kontinentih, bomo videli, da je Evropa še vedno naše najpomembnejše tržišče, ki je v prvih petih mesecih sprejelo 78% skupnega izvoza in dalo okrog 52% skupnega uvoza. Sledijo ZDA z okrog 11% izvoza in 36% uvoza, Azija s 6% izvoza in prav toliko uvoza, Južna Amerika z okrog 2% izvoza in nekaj nad 1% uvoza.

Smeri gibanja izmenjave kažejo predvsem na občutno udeležbo Sovjetske zveze in drugih vzhodnoevropskih držav, zlasti Poljske in Češkoslovaške, in sicer v uvozu in izvozu, ter na močnejšo udeležbo Švice v našem izvozu (zaradi izvoza ladij).

Velik pomen ima težnja po povečanju izvoza v države dolarskega področja, nasprotno katerim je pasiva v naši trgovski bilanci zlasti občutljiva.

GIBANJE CEN NA DOMAČEM TRŽIŠČU

Grafikon št. 1: Indeks prodajnih cen proizvajalcev

V maju ni bilo na domačem tržišču večjih sprememb v pogledu cen.

Prodajne cene proizvajalcev industrijskega blaga so še nadalje ostale na nespremenjeni višini, povprečno za 3,8% iznad povprečnih lauskih cen, čeprav so pri izdelkih barvaste metalurgije, gradbenega materiala in delno v elektroindustriji cene rastle. Do znižanja je prišlo predvsem pri tekstilnih izdelkih, zlasti pri bombažnih tkaninah.

V juniju so se pocenili za 1%

zlasti tisti industrijski izdelki, ki so namenjeni za široko potrošnjo.

Materiali za reprodukcijo so se podražili za 1%, predvsem zaradi porasta cen proizvodov barvaste metalurgije in gradbenega materiala.

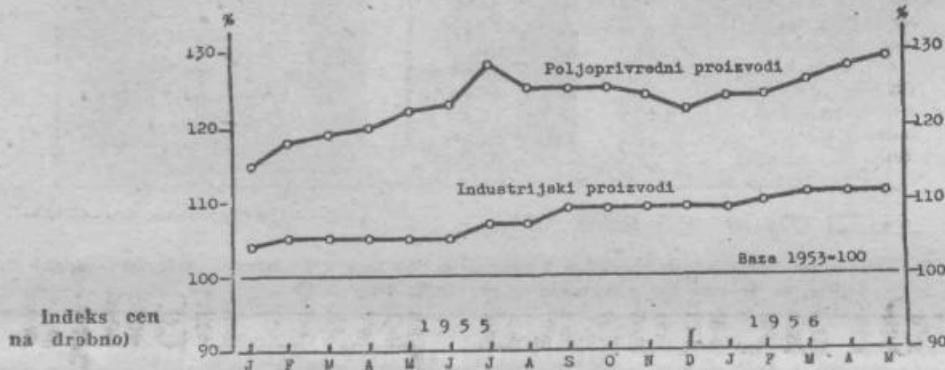
Cene sredstev za delo so še nadalje ostale na isti višini, to se pravi, da so povprečno za 3 odstotke višje od povprečnih lauskih cen.

Znižanje cen bombažnih tka-

nin pri proizvajalcih že v maju se je odrazilo tudi na znižanje cen v prodaji na drobno, ko so bile cene povprečno za 2 odstotka nižje kakor v aprilu.

Cene kmetijskih pridelkov so še nadalje rastle.

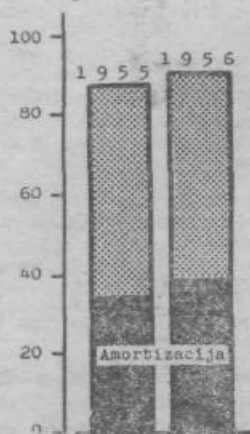
Težnja po blagem, toda neprestanem porastu cen uslug za okrog 1%, vsak mesec se je nadaljevala tudi letos. Od januarja do maja so cene vseh uslug porastle za 6%.

KRATKOROČNI KREDITI

V milijardah dinarjev

(v milijardah dinarjev)

	1955	1956	Povečanje
Januar	732,2	808,8	76,6
februar	727,9	819,8	91,9
marec	733,4	834,3	100,9

1. Industrija in rudarstvo
2. Kmetijstvo in gozdarstvo
3. Gradbeništvo in promet
4. Trgovina
5. Obrt
6. Drugo

Od skupnega povečanja kratkoročnih kreditov v znesku 139,3 milijarde dinarjev odpade na industrijo in rudarstvo 98,9 milijarde, na kmetijstvo 4,9 milijarde, na gradbeništvo 1,6 milijarde, na promet 4,5 milijarde, na trgovino 28,3 milijarde,

na obrt 2,5 milijarde itd. Kakor je razvidno, zaznamujejo največji porast odobrenih kratkoročnih kreditov industrija, rudarstvo in trgovina, pri njih pa je prišlo do občutnejšega povečanja zalog, kar je v skladu s politiko urejevanja tržišča.

Indeks povprečnih cen obrtnih in kulturnih uslug

VRSTA USLUG	OBRTNE USLUGE	1955	1956	Porast v %
Sivanje moške obleke		137	158	15
Sivanje moške srajce		122	148	12
Sivanje ženske obleke		135	149	10
Podplati		101	107	6
Striženje		136	155	14
Bričje		131	141	8
Trajna ondulacija		123	129	5
KULTURNE USLUGE				
Vstopnica za kino		110	130	18
Vstopnica za gledališče		125	141	13
Vstopnica za šport, prireditve		152	167	10

VLOGA OKRAJNIH SVETOV ZA NOTRANJE ZADEVE

(Nadaljevanje s 3. strani)
je naloga, da so zajeli probleme mnogo širše in da so bile družbene sile mnogo bolj zainteresirane na obnavljanju mnogih perečih vprašanj. Pokazalo se je tudi, da so v mnogih večjih mestih, na sedežih okrajev vložili precejšnja gmotna sredstva sami okraji, da bi ljudski milici ter kriminalističnim in drugim službam omogočili čim boljše in čim učinkovitejše poslovanje.

Poudariti pa moram, da je bilo nekaj, resda zelo malo okrajev, katerih sveti niso poslovali tako uspešno. Ti sveti se sestajajo zelo poredkoma, njihovi člani se ne poglobijo v probleme, na drugi strani pa jim aparat notranjih zadev ne pripravi potrebnih analiz, dokumentacije in poročil. Posledica takšnega nepravilnega dela je, da obravnavajo posamezne probleme počasneje in da se ljudski odborji premalo zanimajo za težave v poslovanju svojega aparata za notranje posle.

Ko govorim tu o družbenem upravljanju na tem področju državne uprave, bi rad opozoril še na eno obliko delovanja predstavnikov družbe v obravnavanju kočljivega družbenega vprašanja. Ko smo se zanimali za ljudi, ki so prišli po prestani kazni iz zaporov, zlasti če je bila kazen daljša, smo ugotovili, da čaka mnoge izmed njih cela vrsta vprašanj in problemov, o katerih morajo neposredno ukrepati, če se hočejo znajti in prilagoditi rednemu življenju na

prostosti. Razen težav gmotne narave jih čakajo tudi mnoga družinska in druga vprašanja. Ta problem je precej težavnejši pri mladoletnikih in ženskah brez družinskega okolja, ki bi jih sprejelo, in brez določenega poklica.

Stoječ na stališču, da mora družbena skupnost, zlasti pa neposredno okolje skrbeti za te ljudi tudi potem, ko pridejo iz kazensko poboljševalnih ustanov, in s tem preprečiti vzroke, ki bi jih utegnili znova zapeljati v skušnjavo, smo leta 1951 upostavili pri sekretariatih za notranje zadeve okrajnih ljudskih odborov odbore državljanov, katerih naloga je, pomagati ljudem, ki so prišli iz kazensko poboljševalnih ustanov. Iz ciljev in nalog teh odborov državljanov je videti, da je treba v njihovem delu aktivizirati čim večje število predstavnikov družbenega okolja tistega področja, in sicer iz večjega števila raznih družbenih organizacij, družbenih služb in državnih organov. Če pogledamo sestavo sodelovanja državljanov v delu teh odborov, pa vidimo, da so zasnovani res dokaj široko, kajti v 107 okrajih v naši državi sodeluje 1272 državljanov. Od teh je samo 42 predstavnikov družbenih organizacij ter družbeno političnih delavcev, 942, to se pravi večina, pa je uslužbenec. Menim, da je prav takšna sestava tudi vzrok nekaterih pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v delu teh odborov in ki preprečujejo, da se

ta koristna ustanova ne more razviti tako, kakor je bil naš namen, ko smo uveljavljali zakoniti predpis o njeni ustanovitvi. Ti odbori so postavili težišče svojega delovanja v glavnem na denarno pomoč vsem ljudem, v mnogo manjši meri pa na prizadevanje, da bi jim širše in bolj pomagali. Denarna pomoč je nedvomno koristna in učinkovita oblika pomoči, toda če je edina, tedaj je jasno, da se dejavnost odborov državljanov ne more širše razvijati. Ti odbori naj bodo koristne posvetovalnice teh državljanov, posamezni njihovi člani pa naj imajo kot družbeno socialni delavci stike s tistimi, o katerih odbor meni, da se po prestani kazni niso znašli bodi zaradi psihične poirtosti, bodi zaradi drugih težav, kot posledice raznih družinskih in drugih razlogov. V takšni povezanosti je treba spoznati tistega človeka, se mu približati in skupaj z njim sodelovati, kadar ima opraviti s pristojnimi organi in organizacijami. Takšna pomoč je zlasti potrebna ženskam in mladoletnikom. Če bomo tako usmerili delo teh odborov, sem prepričan, da bodo mnogo bolj aktivni in koristnejši. Tedaj se bo v njih zbiralo več socialnih delavcev ter predstavnikov družbenih in družbeno političnih organizacij, s tem pa bodo tudi neprimerno bolje upostavili sodelovanje in stalno povezanost z ustreznimi družbenimi službami in organizacijami, ki delujejo v podobni smeri.

NAROČNINA ZA »NAŠO SKUPNOST«

znaša za eno leto 250 in za pol leta 125 dinarjev. Naročnino pošljite na naš tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani št. 60-KB-5-Z-367 s posebno oznako za »Našo skupnost«.

Če pa morda želite srbohrvatsko izdajo (v cirilici ali latinici) ali makedonsko izdajo pošljite naročnino na naslov: »Naša zajednica«, Beograd → Dečanska 35, tekoči račun 102-T-349 s pripombo za »Našo zajednica«. Na hrbtni strani napišite, katero izdajo želite.

Povprečne cene na drobno kmetijskoživilskih pridelkov

PRIDELEK	Enota mere	1955 maj	1956 maj	Indeks
Zelenjava:				
krompir	kg	27	23	86
fižol	"	69	56	81
čebula	"	51	89	175
korenje	"	66	88	133
zelje	"	56	87	155
Sadje				
jabolka	kg	132	65	49
Meso in mesni izdelki				
goveje meso	kg	239	236	99
svinjsko meso	"	280	273	98
ovčje meso	"	199	199	100
suho svinjsko meso	"	357	377	106
suha slanina	"	353	394	112
Maščobe				
svinj. mast - domača	kg	230	340	148
svinj. mast - uvožena	"	230	329	143
jedilno olje	"	230	337	146
Mleko in mlečni izdelki				
mleko	litrov	36	41	110
polmastni sir	kg	186	208	112
surovo maslo	"	512	626	122
jajca	kom.	14	14	100